

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství

Katedra požární ochrany

Odborná způsobilost fyzických osob v požární ochraně

Student: Martina Márová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dana Chudová, Ph.D.

Studijní obor: Technika požární ochrany a bezpečnosti průmyslu

Datum zadání bakalářské práce: 15. června 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 19. dubna 2013

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně.

V Rudné 14. dubna 2013

Martina Márová

Anotace

MÁROVÁ, Martina. *Odborná způsobilost fyzických osob v požární ochraně*. Ostrava, 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 42 s.

Bakalářská práce se zabývá získáváním a odnímáním osvědčení o odborné způsobilosti v požární ochraně dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Analýza odborné způsobilosti v požární ochraně začíná vysvětlením a popisem toho, co vlastně odborně způsobilá osoba zabezpečuje a proč je její postavení důležité. Z důvodu pochopení kontextu je také uveden historický vývoj odborné způsobilosti od roku 1985, kdy vstoupil v platnost zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, až do současnosti. Práce dále podrobně analyzuje konkrétní požadavky na žadatele o osvědčení o odborné způsobilosti, kteří skládají zkoušky před komisí Ministerstva vnitra. Pro srovnání jsou dále uvedeny požadavky týkající se „odborné způsobilosti“, které vyplývají z jiných předpisů v oblasti bezpečnosti práce a také autorizovaných inženýrů a techniků. Závěrem práce je uvedeno, jaká jsou problematická místa právní úpravy v oblasti požární ochrany a také jaké jsou možnosti řešení této situace.

Klíčová slova:

Odborná způsobilost, požární ochrana, zákon č. 133/1985 Sb.,

MÁROVÁ, Martina. *Professional Qualifications of Physical Entities in Fire Protection*. Ostrava, 2013. Thesis. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 42 p.

Bachelor thesis deals with professional qualifications of physical entities in fire protection – the ways of gaining and losing these qualifications according to the law number 133/1985 Sb., on fire protection. The analysis begins with explanation of what is the main task of qualified person in fire protection and why qualified people in fire protection are important. The bachelor thesis also deals with the historical context of the evolution of the law involving professional qualifications in fire protection. Comparison with professional qualifications in other fields, e.g. risk management in work safety or authorization of persons who project fire safety of buildings is also important part of the bachelor thesis. In the end of the thesis it is analyzed what I think causes problems and what may be a solution to these problems.

Keywords:

Professional qualification, fire safety, law no. 133/1985 Sb., on fire safety.

Obsah

Obsah.....	1
Rešerše	3
1 Současná právní úprava.....	4
1.1 Výkon činnosti osoby odborně způsobilé	4
1.2 Osoba odborně způsobilá dle živnostenského zákona	5
1.3 Kdo se může stát osobou odborně způsobilou?	7
1.3.1 Znalec	8
1.3.2 Absolventi školy se zaměřením na požární ochranu	10
1.3.3 Fyzická osoba, která složí zkoušku před komisí	11
1.3.4 Příslušníci HZS ČR	12
2 Historický vývoj postavení osoby odborně způsobilé v požární ochraně	13
2.1 Zákon o požární ochraně v roce 1985	13
2.2 Změna zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.....	17
2.3 Shrnutí historického vývoje	18
3 Analýza současných požadavků na osobu odborně způsobilou.....	19
3.1 Technik požární ochrany vs. osoba odborně způsobilá.....	20
3.2 Analýza některých tematických okruhů	22
3.2.1 Tematické okruhy týkající se zákona o požární ochraně	22
3.2.2 Tematické okruhy týkající se požární bezpečnosti staveb	24
3.2.3 Zkouškový okruh č. 55	26
3.2.4 Chybějící zkouškové okruhy	27
3.3 Odnímání osvědčení o odborné způsobilosti v požární ochraně.....	27
4 Srovnání požadavků na odbornou způsobilost v dalších oblastech	29
4.1 Požadavky na zkoušku v oblasti bezpečnosti práce	29
4.2 Požadavky na autorizaci inženýrů a techniků	34
5 Co shledávám jako problematické?.....	35
6 Návrh na změny	37
Závěr.....	39
Seznam literatury.....	40
Seznam použitých zkratk.....	42

Úvod

Cílem bakalářské práce je popsat současnou situaci v oblasti odborné způsobilosti fyzických osob v požární ochraně – jaké jsou způsoby získání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti, jaké požadavky a podmínky musí fyzické osoby splnit. Dále mám v úmyslu srovnat tyto požadavky s požadavky na odbornou způsobilost v jiné oblasti. Očekávám, že z celkové analýzy a ze srovnání vyplynou problematické oblasti, ke kterým se chci pokusit stanovit možná řešení.

Zaměření analýzy bakalářské práce vyplývá ze zkušeností při výkonu státního požárního dozoru.

Odbornou způsobilost v požární ochraně řeší zejména zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Odborná způsobilost v požární ochraně je institutem vytvořeným za účelem kvalitnější ochrany před požárem a jinými mimořádnými událostmi. Důležitým úkolem fyzických osob, které získají odbornou způsobilost v požární ochraně, je analyzovat rizika z hlediska možnosti vzniku a šíření požáru, stanovit opatření a organizaci zajištění požární ochrany dle zákona o požární ochraně tak, aby byla tato opatření a organizace funkční a proveditelná v konkrétním provozu a zároveň aby byly plněny povinnosti dle zákona o požární ochraně. Některé povinnosti dle zákona o požární ochraně, za které je zodpovědný provozovatel činnosti, může plnit pouze osoba odborně způsobilá, o které se předpokládá, že má odborné znalosti v oblasti požární ochrany. Praxe bohužel ukazuje, že některé fyzické osoby, ačkoliv osvědčení o odborné způsobilosti získaly, nemají odborné a teoretické znalosti na takové úrovni, aby mohly tuto činnost kvalitně vykonávat.

Proto ve své práci analyzuji konkrétní požadavky na osoby odborně způsobilé – požadavky, které jsou platné dle současných předpisů a také které platily dříve. Analýza je zaměřena také na to, zda současné požadavky prověřují potřebné znalosti dostatečně a také zda tyto požadavky korespondují s předpokládanou funkcí osoby odborně způsobilé.

Rešerše

V bakalářské práci je řešena problematika odborné způsobilosti fyzických osob v požární ochraně. Základními zdroji v této oblasti jsou:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 246/2001 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Pro potřebu bakalářské práce bylo nezbytné nejdříve analyzovat:

- co přesně je úkolem osoby odborně způsobilé v požární ochraně, proč je její postavení důležité,
- jakými způsoby se může fyzická osoba stát osobou odborně způsobilou v požární ochraně,
- jaké jsou v současné době kladeny požadavky na fyzické osoby, pokud chtějí získat odbornou způsobilost v požární ochraně.

Pro pochopení vývoje postavení osoby odborně způsobilé v požární ochraně vyvstala potřeba analyzovat také zákon o požární ochraně a jeho prováděcí předpisy tak, jak se vyvíjel od roku 1985, kdy byl přijat, až do současnosti.

Důležitá část práce spočívá ve srovnání s obdobnou problematikou v jiných oblastech – srovnání se získáváním odborné způsobilosti v oblasti bezpečnosti práce a také požární bezpečnosti staveb. Tímto srovnáním jsem zjistila, že na fyzické osoby, které chtějí získat odbornou způsobilost v oblasti bezpečnosti práce nebo požární bezpečnosti staveb, jsou kladeny náročnější požadavky, zejména co se týče praktické aplikace teoretických znalostí.

Na základě všech zjištěných skutečností jsem identifikovala skutečnosti, které považuji za problematické v této oblasti, a také navrhla možné způsoby jejich řešení.

V souvislosti s bakalářskou prací jsem prostudovala celou řadu právních předpisů, zejména v oblasti požární ochrany, analýzy rizika a bezpečnosti práce.

Téma bakalářské práce úzce souvisí s mými praktickými zkušenostmi, vzhledem k tomu, že se při výkonu kontrolní činnosti opakovaně setkávám s osobami odborně způsobilými v požární ochraně. Dle mého názoru má velká většina z nich problém aplikovat znalosti předpisů o požární ochraně ve skutečném provozu.

1 Současná právní úprava

1.1 Výkon činnosti osoby odborně způsobilé

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“) přiřazuje právníkům, podnikajícím fyzickým osobám, ministerstvům a dalším státním úřadům a obcím povinnosti na úseku požární ochrany (dále jen „právníkové osoby“). Cílem plnění těchto povinností je v souladu s účelem zákona o požární ochraně „vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry...“.¹

Odpovědnost za plnění těchto povinností je s jednou výjimkou uložena vždy provozovateli činnosti, to znamená statutárnímu orgánu právnické osoby. Jediná výjimka z tohoto pravidla nastane v případě, že v jednom prostoru provozuje činnost více právnických osob. Potom je za plnění povinností na úseku požární ochrany v místech, která užívají tyto právnické osoby společně, odpovědný majitel objektu.

Odpovědný provozovatel nicméně většinou nemá potřebné odborné znalosti – nezná podrobnosti vyplývající z předpisů o požární ochraně, nezná fyzikální zákonitosti principu hoření a šíření požáru. Nehledě na skutečnost, že v dnešní době mají právnické osoby i mnoho dalších povinností vyplývajících z jiných předpisů, ať už se to týká živnostenského zákona, předpisů bezpečnosti práce, daňových předpisů a mnoha dalších.

Z důvodu zajištění nezbytné úrovně odbornosti byla ustanovena pozice osoby odborně způsobilé v požární ochraně (dále jen „osoba odborně způsobilá“). Je to osoba, která má mít odborné znalosti z oblasti platných právních a dalších předpisů, fyzikálních a chemických principů hoření, šíření a hašení požáru, požární bezpečnosti staveb a také např. analýzy rizik. Zákon o požární ochraně přisuzuje osobě odborně způsobilé velkou důležitost tím, že mnoho povinností, za jejichž plnění je odpovědný provozovatel, smí být plněno pouze jejím prostřednictvím.

Hlavní povinnosti vyplývající ze zákona o požární ochraně, které musí být zajištěny osobou s odbornou způsobilostí, jsou:

- Provádění školení a odborné přípravy.
- Zpracování dokumentace požární ochrany.
- Provádění preventivních požárních prohlídek.

Na první pohled toto vypadá jednoduše. Ve skutečnosti se jedná o komplexní posouzení skutečné nebezpečnosti a míry rizika provozované činnosti a na základě této analýzy navržení

---

¹ § 1 odst. 1 zákona o požární ochraně

a stanovení organizace zabezpečení požární ochrany pro konkrétní provoz. Je důležité při tom najít optimální míru tak, aby zabezpečení ochrany před požárem bylo dostatečné, ale nevznikaly provozovateli zbytečné náklady, a zároveň aby byly splněny povinnosti dle zákona o požární ochraně. Najít takové optimum není jednoduché a musí být vždy přizpůsobeno na míru konkrétnímu provozu, a aby bylo smysluplné, musí vycházet z důkladné analýzy rizika. Pokud stanovujeme opatření, musíme vědět, kde má smysl je stanovovat a kde to již smysl nemá. A při tom všem ještě dodržet literu zákona, který je ze své podstaty obecné povahy a ne vždy se začlenění do kategorie činností podle míry požárního nebezpečí shoduje s naším subjektivním pocitem o nebezpečnosti daného provozu.²

Je tedy nejen nutné dodržet plnění povinností podle zákona, ale také navrhnout praktický a smysluplný systém organizace požární ochrany. Toto všechno vyžaduje od osoby odborně způsobilé znalosti v oblasti nejen požární ochrany, ale také analýzy rizika a samozřejmě praktické stránky daného provozu. Důležitost osoby odborně způsobilé tedy nelze podceňovat.

Bohužel v praxi při výkonu státního požárního dozoru se setkávám s tím, že v důsledku nedostatečné odbornosti osoby odborně způsobilé, zabezpečení požární ochrany často sklouzává do pouhého zpracování tuctů dokumentace, která je ve všech provozovnách nakonec stejná, není „upravená na míru“ dané činnosti. Má to za následek to, že provozovatel získává značnou nedůvěru k zabezpečování požární ochrany a považuje povinnosti na úseku požární ochrany za zbytečné papírování a mrhání penězi. To vede ke snaze zákon obcházet a nakonec ke zvýšení rizika.

1.2 Osoba odborně způsobilá dle živnostenského zákona

Dle § 11 odst. 5 zákona o požární ochraně může být činnost osoby odborně způsobilé vykovávána v pracovně právním vztahu nebo na základě zvláštního zákona.

Dle mé zkušenosti v praxi platí, že větší podniky, např. některá ministerstva, banky, nemocnice, někteří provozovatelé obchodních a administrativních center mají osobu odborně způsobilou častěji jako vlastního zaměstnance v rámci útvaru souvisejícího s bezpečností, zatímco menší právnické osoby, např. restaurace, školy, apod. si najímají osobu odborně

---

² Např. malá pobočka banky, která je v přízemí objektu, má vlastní vchod a je zcela požárně oddělena od ostatních prostor, ale je umístěna v administrativním objektu, který má celkem 7 nadzemních podlaží, bude začleněna do kategorie se zvýšeným požárním nebezpečím a navíc bude mít složité podmínky pro zásah dle § 18 vyhlášky o požární prevenci, což sebou nese povinnost zpracovat dokumentaci zdolávání požáru (popř. operativní kartu), ačkoli riziko vzniku požáru vnímáme jako nízké.

způsobilou, která provozuje činnost na základě zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „živnostenský zákon“) s tím, že do provozovny dochází zpravidla v termínech preventivní požární prohlídky, nebo podle domluvy s provozovatelem.

Pro získání oprávnění na základě živnostenského zákona je nutné splnit všeobecné podmínky, kterými jsou: bezúhonnost, dosažení věku 18 let a způsobilost k právním úkonům, a zvláštní podmínku, kterou je odborná způsobilost.

V případě požární ochrany se jedná o živnost ohlašovací – vázanou. Dle přílohy č. 2 živnostenského zákona je tato živnost nazvána technicko-organizační činnost v oblasti požární ochrany. Požadavky na splnění odborné způsobilosti jsou dle živnostenského zákona tyto:

- vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na požární ochranu, nebo
- vyšší odborné vzdělání v oboru vzdělání zaměřeném na požární ochranu, nebo
- střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na požární ochranu, nebo
- osvědčení o odborné způsobilosti vydané Ministerstvem vnitra, nebo
- osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a 2 roky praxe v oboru.

Poznámka v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu sice odkazuje na § 11 zákona o požární ochraně, ale je zde rozpor mezi požadavky zákona o požární ochraně a požadavky živnostenského zákona. Co se týče vysokoškolského vzdělání ve studijním oboru zaměřeném na požární ochranu, dle zákona o požární ochraně musí být splněn tzv. ověřovací program. To znamená, že ne každý absolvent vysoké školy ve studijním oboru zaměřeném na požární ochranu může získat osvědčení o odborné způsobilosti, jak bude vysvětleno v dalším textu.

Dále je matoucí část týkající se osvědčení o rekvalifikaci s požadavkem na praxi v délce 2 let. Zákon o požární ochraně nic podobného nezná, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti požární ochrany žádá osvědčení nevydává. Ministerstvo vnitra sice osvědčení o odborné způsobilosti vydává, ale dle zákona o požární ochraně nemůže požadovat praxi 2 roky.

Stejně tak zákon o požární ochraně používá termín „škola požární ochrany“, zatímco živnostenský zákon specifikuje, že jde o střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vyšší odborné vzdělání, což je rozhodně širší termín než „škola požární ochrany“, která je jediná v České republice. A sice se jedná o Střední odbornou školu požární ochrany a Vyšší odbornou školu požární ochrany ve Frýdku Místku, která je rezortní školou Ministerstva vnitra.

Mezi zákonem o požární ochraně a živnostenským zákonem jsou tedy rozpory, které jsou pravděpodobně způsobeny tím, že zákon o požární ochraně spadá do působnosti Ministerstva vnitra a živnostenský zákon spadá do působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu, které si stanoví své vlastní podmínky pro udělení živnosti. Přestože se živnostenský zákon odkazuje na § 11 zákona o požární ochraně, uvedené podmínky v příloze č. 2 živnostenského zákona neodpovídají požadavkům zákona o požární ochraně.

1.3 Kdo se může stát osobou odborně způsobilou?

Odborná způsobilost v požární ochraně je definována v § 11 zákona o požární ochraně. Dle tohoto znění zákona jsou rozlišovány tři úrovně odbornosti, a to osoba odborně způsobilá, technik požární ochrany a preventista požární ochrany. Tyto funkce se liší způsobem, jakým lze získat tuto odbornou způsobilost a v návaznosti na rozsah potřebných znalostí také tím, jaké mají tyto osoby stanovený rozsah působnosti (pravomoci).

Osobou odborně způsobilou se mohou stát tyto fyzické nebo právnické osoby:³

- znalci a znalecké ústavy v základním oboru požární ochrany zapsaní v seznamu znalců a znaleckých ústavů,
- fyzické osoby, které jsou absolventy škol požární ochrany nebo absolventi vysokoškolského studia, jehož součástí je ověřovací program pro odbornou způsobilost schválený Ministerstvem vnitra,
- fyzické osoby, které složily zkoušku odborné způsobilosti před komisí ustavenou Ministerstvem vnitra,
- příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) vykonávající funkce stanovené prováděcím předpisem k zákonu o požární ochraně,

---

³ Právnickými osobami se v tomto textu nebudu zabývat. V podstatě se jedná pouze o znalecké ústavy, kterými jsou některé HZS krajů nebo Technický ústav požární ochrany v Praze.

Technikem požární ochrany se může stát

- fyzická osoba, která složila zkoušku odborné způsobilosti před komisí ustavenou Ministerstvem vnitra.

Preventistou požární ochrany se stane:

- fyzická osoba na základě absolvování odborné přípravy.

V následujícím textu budou podrobně rozebrány způsoby získání odborné způsobilosti na úseku požární ochrany s výjimkou funkce preventisty. Preventista je zpravidla zaměstnanec právnické osoby, který může nebo nemusí být ustanoven a jehož pravomoci jsou zákonem o požární ochraně omezeny na označování pracovišť bezpečnostními značkami, provádění preventivních požárních prohlídek a v některých případech školení zaměstnanců. Pro výkon činnosti preventisty musí fyzická osoba každý rok absolvovat odbornou přípravu provedenou technikem požární ochrany nebo odborně způsobilou osobou (dále jen „OZO“)⁴. Její činnost není zanedbatelná, protože v jistém smyslu zastupuje OZO nebo technika požární ochrany, kteří zpravidla nejsou zaměstnanci právnické osoby. Preventista, pokud je ustanoven, může tuto činnost vykonávat jako hlavní pracovní náplň nebo pouze jako doplnění jeho hlavní pracovní činnosti. Nicméně jeho činnost do značné míry závisí na tom, jaké znalosti, informace a povinnosti mu byly předány při odborné přípravě OZO nebo technikem požární ochrany a jak je nastaven celý systém zabezpečení požární ochrany v daném provozu. Z těchto důvodů nebude funkce preventisty dále rozebírána.

1.3.1 Znalec

Ke dni 1. února 2013 evidovalo Ministerstvo spravedlnosti v seznamu znalců 73 znalců v oboru požární ochrana.⁵

Práva, povinnosti a podmínky výkonu znalecké činnosti znalce jsou určeny zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o znalcích“), a jeho prováděcí vyhláškou č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o znalcích“).

---

⁴ Termín osoba odborně způsobilá se v tomto textu vztahuje obecně k odborné způsobilosti dle § 11 zákona o požární ochraně, zkratka OZO znamená v užším významu osoba odborně způsobilá dle § 11 odst. 1 zákona o požární ochraně.

⁵ Justice.cz, [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm&Seq=1](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm&Seq=1).

Dle této právní úpravy lze činnost znalce vykonávat pouze na základě zápisu do seznamu znalců a znaleckých ústavů. Dle § 4 zákona o znalcích lze jmenovat znalcem pouze toho, kdo:

- je občanem České republiky,
- je bezúhonný,
- je způsobilý k právním úkonům,
- nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců,
- se jmenováním souhlasí,
- má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru,
- má takové osobní vlastnosti, která dávají předpoklad pro to, že znaleckou činnost může vykonávat.

Návrh na jmenování osoby, které splňují výše uvedené podmínky, mohou podávat vysoké školy, vědecké instituce, orgány veřejné moci a další. Dále může být jmenován znalcem ten, kdo o jmenování sám požádá. Znalce jmenuje ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu a na základě jmenování je potom tato osoba zapsána do seznamu znalců.

Co se týče potřebné úrovně vzdělání nebo prokázání odborných znalostí, zákon pouze velice vágně stanoví, že žadatel „má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru (jazyka), v němž má jako znalec (tlumočník) působit, především toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou (tlumočnickou) činnost, jde-li o jmenování pro obor (jazyk), v němž je taková výuka zavedena“⁶ a také „má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou (tlumočnickou) činnost může řádně vykonávat“.⁷ Vyhláška o znalcích tyto požadavky nijak neupřesňuje, např. není stanoven požadavek na minimální vzdělání nebo délku praxe. Dle vyhlášky o znalcích je výběr znalců prováděn ve spolupráci se státními orgány, vědeckými institucemi apod. „Při výběru znalců přihlížejí krajské soudy též k osobám, které o jmenování požádaly“.⁸ Dále jsou krajské soudy povinny provést šetření s cílem ověřit, zda jsou splněny podmínky podle § 4 zákona o znalcích. Z toho vyplývá, že závisí pouze na úvaze soudu, zda žadatel splňuje podmínku, že má „potřebné znalosti a zkušenosti“.

---

⁶ § 4 odst. 1 písm. e) zákona o znalcích

⁷ § 4 odst. 1 písm. f) zákona o znalcích

⁸ § 2 odst. 3 vyhlášky o znalcích

1.3.2 Absolventi školy se zaměřením na požární ochranu

Školou požární ochrany je pouze Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku Místku, která organizačně spadá pod Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“). Na této škole bylo možné absolvovat čtyřleté denní studium pro určené absolventy základních škol zakončené maturitní zkouškou.⁹ Toto čtyřleté studium bylo zřízeno v roce 1991 a jeho hlavním oborem byla požární ochrana. Každý rok byl otevřen jeden ročník pro 30 studentů.¹⁰ Vedle běžných středoškolských předmětů absolvují studenti i řadu odborných předmětů, např. požární prevence ve stavebnictví, prevence v technologických zařízeních, sdílení tepla, prevence v elektrických zařízeních. Dále získají praktické zkušenosti při praxích přímo ve škole nebo u hasičského záchranného sboru kraje.

Na Vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku Místku je možné studovat v rámci kombinované formy studia 3letý obor Prevence rizik a záchranářství. Tento obor je primárně určen příslušníkům HZS ČR nebo hasičských záchranných sborů podniků a pouze v případě, že není naplněna kapacita ročníku, jsou přijímáni i studenti bez přímého vztahu k těmto sborům.

Všichni absolventi Střední odborné školy požární ochrany nebo Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku Místku získají osvědčení o odborné způsobilosti podle § 11 zákona o požární ochraně.

Absolventi vysokoškolského studia, jehož součástí je ověřovací program pro odbornou způsobilost na úseku požární ochrany schválený Ministerstvem vnitra, jsou v současné době někteří absolventi Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. Studenti splní ověřovací program, pokud v rámci svého studia absolvují konkrétní předměty. Ověřovací program stanovuje MV-GŘ HZS ČR a libovolná vysoká škola se k němu může přihlásit. Pokud škola splní stanovené podmínky, MV-GŘ HZS ČR s ní uzavře smlouvu, ve které si vyhrazuje určitá práva, např. kontrolovat kvalitu studia v předepsaných předmětech. Na uzavření smlouvy není právní nárok.

---

⁹ Od školního roku 2011/2012 bylo pozastaveno přijímání žáků do prvního ročníku denního studia z důvodu organizačních změn v koncepci vzdělávání a také z důvodu finančních úspor.

¹⁰ FOLDYNA, Vladimír. Čtyřicet let odborné školy požární ochrany ve Frýdku Místku. 112. 2007, roč. 2007, č.

1.3.3 Fyzická osoba, která složí zkoušku před komisí

Zákon o požární ochraně umožňuje získat odbornou způsobilost v požární ochraně I na základě zkoušky před komisí ustanovenou Ministerstvem vnitra.

Tato problematika je blíže řešena ve vyhlášce č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška o požární prevenci) a v Pokynu generálního ředitele č. 37 z 11. září 2012 k ověřování odborné způsobilosti fyzických osob, vydávání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti (dále jen „Pokyn GR č. 37/2012“).

Dle Pokynu GR č. 37/2012 vydává osvědčení OZO a technikům požární ochrany MV-GR HZS ČR a toto osvědčení má dle platné právní úpravy časově neomezenou platnost. Za účelem provedení zkoušky stanoví ředitel Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku Místku komise, které se skládají z příslušníků HZS ČR pracujících v oblasti požární prevence. Provedení zkoušky je pro uchazeče zdarma, pouze pro vydání osvědčení je nutné zaplatit správní poplatek, v současné době v ceně 1000 Kč. Kandidáti, kteří ve zkoušce neuspějí, tedy riskují pouze ztrátu svého času a případně náklady na dopravu, poplatek ale platit nemusí.

Zkouška odborné způsobilosti se skládá z písemného testu a ústní části.¹¹ V písemném testu je 50 otázek s možností výběru ze tří odpovědí. Pro klasifikaci „prospěl“ je nutné zodpovědět správně 90 % otázek. Toto by se mohlo zdát velice přísné, ve skutečnosti však jsou tyto testové otázky přístupné na internetových stránkách MV-GR HZS ČR.¹² MV-GR HZS ČR pravidelně aktualizuje seznam těchto cca 300 testových otázek v závislosti na vydávání nových předpisů apod. U těchto testových otázek jsou přiřazeny správné odpovědi včetně poznámky, kde přesně, v kterém paragrafu zákona, či jiném materiálu, lze tuto odpověď dohledat v širší souvislosti. Správná je vždy pouze jedna odpověď. Otázky se týkají tří okruhů: povinnosti právnických a fyzických osob dle zákona o požární ochraně, stavební prevence, chemie hoření a hašení a další souvislosti.

Pokud je kandidát hodnocen stupněm „prospěl“, postupuje k ústní zkoušce. Konkrétní tematické okruhy, kterými je komise vázána, jsou uvedeny v příloze č. 3 vyhlášky o požární prevenci. Dle zákona o požární ochraně¹³ se ověřuje znalost zejména:

---

¹¹ § 20 vyhlášky o požární prevenci.

¹² Přehled otázek k písemné části zkoušky z odborné způsobilosti fyzických osob, 2012,

<http://www.hzscr.cz/clanek/odborna-zpusobilost-odborna-zpusobilost-fyzickych-osob.aspx>, přístup dne 1.4.2013

¹³ § 11 odst. 4 zákona o požární ochraně.

- právních předpisů a technických předpisů na úseku požární ochrany,
- požární bezpečnost staveb a technologií,
- posuzování činnosti s vysokým požárním nebezpečím,
- funkce a technické vlastnosti požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení,
- fyzikální a chemické procesy hoření, výbuchů, hašení a toxické účinky zplodin hoření,

Kandidátu, který je hodnocen stupněm „prospěl“ z písemné i ústní části, je potom vydáno osvědčení s neomezenou platností. Neúspěšní kandidáti mohou zkoušku opakovat, nejvíce však třikrát v jednom kalendářním roce.

OZO nebo technikovi požární ochrany je možné osvědčení odebrat. Odebrání osvědčení bude analyzováno v jiné části práce.

Na zkoušku před komisí Ministerstva vnitra se mohou žadatelé o odbornou způsobilost připravovat sami nebo jsou nabízeny kurzy, na kterých za úplatu lektori odpřednášejí potřebnou látku v určitém rozsahu. Tyto kurzy v současné době nabízejí pouze soukromé firmy, např. Gradua. Dle internetových stránek¹⁴ je tento kurz určen pro osoby, které by se chtěly stát osobou odborně způsobilou v požární ochraně nebo které pracují na nějaké obdobné pozici. Tento kurz, který stojí 20 870 Kč, trvá vždy 3 x 5 dnů ve třech měsících po sobě. Náplň těchto kurzů odráží požadavky na zkoušku, které ale lze považovat na naprosté minimum znalostí, které by měla osoba s odbornou způsobilostí znát.

1.3.4 Příslušníci HZS ČR

V § 25 zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o HZS ČR“), je Ministerstvo vnitra zmocněno ke stanovení požadavků na odbornou způsobilost příslušníků prováděcí vyhláškou. Ustanovení § 72 zákona o požární ochraně stanovuje, že příslušník může vykonávat svou funkci pouze s požadovanou odbornou způsobilostí.

Prováděcí vyhláškou k zákonu o požární ochraně a zákonu o HZS ČR je vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů. Tato vyhláška stanoví, že pro výkon funkce na dané pozici je třeba získat osvědčení o odborné způsobilosti a dále v § 33 odst. 2 stanoví, že příslušníci zařazení na úseku státního

¹⁴ Gradua-CEGOS, <http://www.cegos.cz/katalog-kurzu/bezpecnost-a-ochrana-zdravi-pri-praci-pozarni-ochrana/odborne-zpusobila-osoba-na-useku-po-odborne-zpusobila-osoba.html>, přístup ze dne 1.4.2013

požárního dozoru, kteří získali osvědčení o odborné způsobilosti, jsou také odborně způsobilí podle § 11 zákona o požární ochraně. Toto osvědčení o odborné způsobilosti podle § 72 zákona o požární ochraně platí 5 let a je získáno po úspěšném vykonání zkoušky odborné způsobilosti. Zkoušky odborné způsobilosti zabezpečuje Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku Místku v souladu s interním pokynem generálního ředitele HZS ČR. Pokud příslušník u zkoušky neuspěje, má nárok ji nejpozději do 3 měsíců opakovat. Generální ředitel HZS ČR nebo ředitel HZS kraje může nařídit opakování zkoušky ověření odborné způsobilosti v případě, že příslušník nevykonává činnost řádně a svědomitě.

Všichni příslušníci jsou povinni obnovovat odbornou způsobilost každých 5 let, bez odborné způsobilosti nemohou vykonávat svou činnost.

V praxi se jedná zpravidla o příslušníky pracující na odboru prevence HZS kraje nebo MV-GR HZS ČR, kteří vykonávají státní požární dozor.

Odborná způsobilost příslušníků podle § 11 zákona o požární ochraně je tedy vždy vázána pouze na dobu zaměstnání u HZS ČR ve služebním poměru na úseku státního požárního dozoru. V podstatě ale nemá žádný význam vzhledem k tomu, že dle zákona č. 361/2007 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, příslušník nesmí vykonávat zároveň činnost osoby odborně způsobilé dle živnostenského zákona ani jako zaměstnanec.

Nicméně je možné a v praxi i časté, že příslušník získal osvědčení o odborné způsobilosti dle § 11 zákona o požární ochraně ještě jiným způsobem, např. absolvováním školy požární ochrany nebo zkouškou před komisí Ministerstva vnitra. Pouze platí, že po dobu služebního poměru tuto činnost nesmí vykonávat.

2 Historický vývoj postavení osoby odborně způsobilé v požární ochraně

2.1 Zákon o požární ochraně v roce 1985

Jak je uvedeno v knize Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích: „Zákon o požární ochraně poprvé jednoznačně stanovil, že péče o požární bezpečnost musí být nedílnou součástí řídicí, hospodářské nebo jiné základní činnosti orgánů a organizací...“.¹⁵

---

¹⁵ SZASZO, Zoltán, Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích, 2010, MV-GR HZS ČR

Zákon České národní rady č. 133 ze dne 17. prosince 1985, o požární ochraně (dále jen „zákon č. 133/1985 Sb.“) byl doplněn vyhláškou č. 37 ze dne 30. května 1986, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně (dále jen „vyhláška č. 37/1986 Sb.“). Tyto dva předpisy poprvé určily postavení jakési osoby odborně způsobilé v požární ochraně, byť pod jiným názvem.

Účel zákona č. 133/1985 Sb. přetrvává dodnes, i v původním znění tento zákon stanovil povinnosti organizací, orgánů a občanů a působnost orgánů státní správy na úseku požární ochrany, stejně jako povinnosti a postavení jednotek požární ochrany tak, aby byly „vytvořeny podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry“.¹⁶

Za tímto účelem byla uložena povinnost organizacím (dnes bychom řekli právnickým osobám), ústředním a nadřízeným orgánům ustanovit technika požární ochrany. Některé organizace si určovaly specialistu požární ochrany.¹⁷

Problematika techniků a specialistů požární ochrany je řešena v části 1. vyhlášky č. 37/1986 Sb. Dle této vyhlášky byl rozlišován hlavní a ústřední technik požární ochrany, podle typu organizace, ve které byl zřízen, a také bylo určeno, zda stačí jeden nebo dva technici v organizaci a dokonce i to, zda smí být tato funkce kumulována s jinou.

Význam technika požární ochrany byl analogický, jak ho chápeme v současné době – měl řídit zabezpečování požární ochrany z hlediska svých odborných a praktických znalostí a zkušeností. Dále měl povinnost provádět kontroly dodržování předpisů požární ochrany v řízených orgánech a organizacích, a to alespoň jednou za dva roky. Dále bylo úkolem technika požární ochrany vést dokumentaci požární ochrany a podílet se na školení a odborné přípravě pracovníků o požární ochraně. Také bylo povinností technika požární ochrany zpracovávat rozbor a informace o stavu požární ochrany a současně navrhnout opatření s tím, že s těmito zprávami byl alespoň jednou za rok seznámen vedoucí ústředního orgánu.

S technikem požární ochrany spolupracoval preventista, který prováděl preventivní požární prohlídky a dělal o nich zápisy do požární knihy.

Odborná způsobilost techniků požární ochrany je řešena v oddílu třetím vyhlášky č. 37/1986 Sb. Dle této právní úpravy je definice odborné způsobilosti následující: „souhrn teoretických vědomostí a praktických zkušeností, které jsou nutné k řádnému výkonu určené funkce“.¹⁸

---

¹⁶ § 2 zákona č. 133/1985 Sb.

¹⁷ § 10 zákona č. 133/1985 Sb., např. organizace oprávněné k projektové činnosti, státní zkušebny; v dnešní době bychom místo specialista použili termín projektant.

¹⁸ § 21 odst. 1 vyhlášky č. 37/1986 Sb.

Předpis dále stanovil, co konkrétně je obsahem odborné způsobilosti. Co bylo myšleno obsahem odborné způsobilosti v požární ochraně v roce 1986, můžeme snadno srovnat tím, jak je obsah odborné způsobilost v požární ochraně chápán dle současné právní úpravy. V roce 1986 bylo obsahem odborné způsobilosti:¹⁹

- znalost předpisů o požární ochraně,
- základní znalost organizace, řízení a kontroly požární ochrany v příslušném odvětví a v organizaci,
- znalost požárního nebezpečí v objektech organizace a v technologických procesech a způsobu jejich posuzování,
- znalost funkcí a parametrů hasicích zařízení, požární techniky a jiných věcných prostředků požární ochrany,
- znalost stanovení sil a prostředků ke zdolávání požárů,
- znalost dalších specifických podmínek požární ochrany v příslušném odvětví.

Dle vyhlášky o požární prevenci již nehovoříme o obsahu odborné způsobilosti, ale o obsahu odborné přípravy k ověření odborné způsobilosti, jejíž náplní by mělo být:²⁰

- předpisy o požární ochraně,
- požární bezpečnost staveb a technologií,
- posuzování požárního nebezpečí,
- základní funkce a parametry požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení,
- fyzikální a chemické procesy hoření, výbuchu, hašení a toxických účinků zplodin hoření,
- základy taktiky hašení požárů.

Na první pohled je zřejmý zásadní rozdíl spočívající v tom, že původní definice vztahovala vždy odbornou způsobilost ke konkrétnímu provozu. Vyhláška přímo používá spojení „v příslušném odvětví“ a „v objektech organizace“. V současné době je naopak, dle mého názoru zcela správně, tato definice vztažena k univerzálním a obecně platným principům požární bezpečnosti.

Ověřování odborné způsobilosti a vydávání osvědčení bylo upraveno v § 22 vyhlášky č. 37/1986 Sb. Odborná způsobilost se stejně jako nyní ověřovala zkouškou před komisí s tím rozdílem, že komisi zřizoval orgán, který ověřování prováděl, což mohlo být ministerstvo vnitra, ústřední nebo nadřízený orgán podle toho, zda šlo o hlavního technika požární

---

¹⁹ § 21 odst. 2 vyhlášky č. 37/1986 Sb.

²⁰ § 22 odst. 3 vyhlášky o požární prevenci

ochrany, vedoucího technika požární ochrany nebo technika požární ochrany organizace či specialistu požární ochrany. Členem komise ústředního nadřízeného orgánu byl i zástupce orgánu vykonávající státní požární dozor. Vyhláška nestanovila, zda se zkouškou myslí písemné nebo ústní přezkoušení. Technici požární ochrany, kteří neuspěli u zkoušky, měli povinnost se nechat opakovaně přezkoušet nejpozději do 6 měsíců.

Zásadní rozdíl mezi minulou a současnou právní úpravou spočívá ve skutečnosti, že dle minulé právní úpravy byla povinnost podrobit se opakovanému přezkoušení nejméně jednou za 5 let²¹, s výjimkou absolventů středních škol požární ochrany nebo vysoké školy ve studijním oboru požární ochrana. Současná právní úprava nepožaduje žádné opakované ověřování odborné způsobilosti u osob odborně způsobilých v požární ochraně pracujících v soukromé sféře.

Nevýhodou současného systému je skutečnost, se kterou se praxi často setkávám. A sice, že některé osoby odborně způsobilé „zakrněly“ ve znalostech z právní úpravy dob dávno minulých a neberou na vědomí, že se právní úprava, stejně jako technologie nebo normy neustále mění. Co se týče dokumentace požární ochrany, tak se např. velice často setkáváme při výkonu kontrolní činnosti s tím, že je v dokumentaci o začlenění provozované činnosti citována vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu (dále jen „vyhláška č. 137/1998 Sb.“), která ale byla zrušena vyhláškou č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby (dále jen „vyhláška č. 268/2009 Sb.“) a je tedy již 4 roky neplatná. Vyhláška č. 268/2009 Sb. významně změnila definici některých rozhodných skutečností pro začlenění činnosti (např. shromažďovací prostor, stavba pro obchod a další) a v důsledku aplikace již neplatné vyhlášky č. 137/1998 Sb., dochází ke špatnému začlenění provozované činnosti osobou odborně způsobilou, což může mít vliv určení povinností právnické osoby dle zákona o požární ochraně.

Odborná způsobilost se prokazovala osvědčením, které vydal orgán, který provedl přezkoušení.

Osvědčení o odborné způsobilosti bylo možné odejmout, pokud se zjistilo, že technik nebo specialista požární ochrany vykazovali při výkonu činnosti závažné nedostatky. Osvědčení odebíral orgán, který provedl ověření odborné způsobilosti nebo příslušný orgán vykonávající státní požární dozor. Technici požární ochrany, kterým bylo osvědčení odebráno, měli povinnost se podrobit opětovnému přezkoušení do 6 měsíců.

---

²¹ § 22 odst. 6 vyhlášky 37/1986 Sb.

Vyhláška č. 37/1986 Sb. dále stanovila v § 55, že pokud není technik nebo specialista absolventem střední školy požární ochrany nebo vysoké školy ve studijním oboru požární ochrana, musí být po ustanovení do funkce podroben odborné přípravě v délce nejméně 160 hodin a po každých dalších 5 letech musí absolvovat odbornou přípravu v rozsahu 40 hodin.

Výše zmíněná právní úprava zůstala v platnosti zhruba 10 let, dokud nebyl zákon č. 133/1985 Sb. změněn zákonem č. 203/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (dále jen „zákon č. 203/1994 Sb.“), ke kterému byla o dva roky později vydána prováděcí vyhláška č. 21/1996 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně (dále jen vyhláška č. 21/1996 Sb.“).

2.2 Změna zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 133/1985 Sb., ve znění zákona č. 203/1994 stanovil právníkům a podnikajícím fyzickým osobám povinnost „prostřednictvím odborně způsobilé osoby zabezpečit posouzení požární nebezpečí z hlediska ohrožení osob a majetku a plnění dalších povinností na úseku požární ochrany“.²² Dále bylo v tomto znění zákona uvedeno, že za odborně způsobilou osobu jsou považovány znalci a znalecké ústavy v základním oboru požární ochrany, kteří jsou zapsáni v seznamu znalců a znaleckých ústavů a některé další fyzické osoby. Tyto fyzické osoby mohou odbornou způsobilost získat absolvováním střední školy požární ochrany, vysoké školy ve studijním oboru požární ochrana nebo absolvováním odborné přípravy v oboru požární ochrana a složením zkoušky odborné způsobilosti před komisí ustavenou Ministerstvem vnitra, které také vydává osvědčení o odborné způsobilosti. Toto osvědčení může Ministerstvo vnitra odejmout na návrh orgánu vykonávající státní požární dozor, pokud osoba odborně způsobilá vykazuje ve své činnosti závažné nedostatky.

Další podrobnosti byly stanoveny v prováděcí vyhlášce č. 21/1996 Sb., která zrušila většinu ustanovení vyhlášky předchozí, tedy vyhlášky č. 37/1986 Sb. Nová právní úprava se již více podobá tomu, jak je tato problematika řešena dnes.

Zkušební komise byla ustavena z příslušníků HZS ČR a při ověřování odborné způsobilosti se ověřovalo zejména:²³

- znalost právních předpisů a technických předpisů na úseku požární ochrany,

---

²² § 6 odst. 3 zákona č. 203/1994 Sb.

²³ § 11 odst. 3 vyhlášky 21/1996 Sb.

- základní znalosti požární bezpečnosti staveb a technologií,
- znalost posuzování požárního nebezpečí a rizika činností a objektu se zvýšeným požárním nebezpečím,
- znalost funkcí a parametrů požární techniky, věcných prostoreček požární ochrany a zařízení požární ochrany,
- základní znalosti fyzikálních a chemických procesů hoření, výbuchu, hašení a toxických účinků zplodin hoření,

Absolventům školy požární ochrany nebo vysokých škol ve studijním oboru požární ochrana se vydalo osvědčení na jejich žádost. Pokud při zkoušce žadatel neuspěl, nebo mu bylo osvědčení odebráno, mohl se podrobit opakované zkoušce nejdříve po 3 měsících. Omezení platnosti osvědčení na 5 let bylo touto právní úpravou zrušeno.

Ale teprve současná právní úprava – vyhláška o požární prevenci konkrétněji definovala průběh zkoušky – písemný test a ústní zkouška včetně tematických okruhů.

2.3 Shrnutí historického vývoje

První požadavky na odbornou způsobilost v požární ochraně byly stanoveny zákonem z roku 1985, který formuloval institut technika požární ochrany (a specialisty požární ochrany). Zákon a prováděcí vyhláška určovaly velice obecně oblasti znalostí, které by měl technik požární ochrany znát. Povinností technika bylo složit zkoušku, aniž by vyhláška podrobně stanovila nějaké konkrétní provedení nebo rozsah, a absolvovat odbornou přípravu v rozsahu 160 hodin, absolventi střední nebo vysoké školy se zaměřením na požární ochranu v rozsahu 40 hodin.

Je zde zřejmý jeden fakt, a to ten, že absolventi střední školy požární ochrany nebo vysoké školy s programem požární ochrana měli výhodnější postavení vzhledem k počtu hodin odborné přípravy, kterou museli absolvovat. Předpokládalo se, že tito absolventi již většinu potřebných znalostí mají. Jak již bylo uvedeno výše, zaměření zkoušky odborné způsobilosti bylo ve vztahu k danému provozu, ne tedy zcela obecné.

Hlavní rozdíl oproti současné právní úpravě spočíval v tom, že osvědčení o odborné způsobilosti mělo časově omezenou platnost na 5 let, po které muselo dojít k přezkoušení.

Novější právní úprava povinnost přezkoušení zrušila a zavedla časově neomezenou platnost osvědčení, která platí dodnes. Právní úprava z poloviny 90. let zavedla termín osoba odborně způsobilá, místo technika požární ochrany, a zpřesnila požadavky na zkoušku

z odborné způsobilosti na obecné poznatky z požární bezpečnosti, bez ohledu na odvětví. Komise zkoušejících byla složena z příslušníků mající odbornou způsobilost v oblasti požární prevence.

Současná právní úprava převzala samozřejmě některé zásady z předchozích úprav, ale dle mého názoru ne vždy pro dobro věci. Odborná způsobilost v požární ochraně se rozštěpila na tři úrovně – OZO, technik požární ochrany a preventista. Na každého jsou kladeny jiné požadavky, každá funkce má trochu jiné pravomoci. Princip je takový, že osoba OZO má způsobilost i k výkonu technika požární ochrany, a ten má způsobilost i k výkonu funkce preventisty. Funkcí preventisty se zde nebudu zabývat z důvodů, které byly vysvětleny kapitole 1.2. Z hlediska pravomocí je rozdíl mezi technikem požární ochrany a OZO pouze v tom, že OZO smí navíc zpracovávat posouzení požárního nebezpečí a provádět odbornou přípravu preventistů požární ochrany zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek.²⁴ Všechny ostatní povinnosti na úseku požární ochrany může vykonávat i technik požární ochrany.

Rozdělení způsobilosti na tři úrovně vzniklo pravděpodobně s tím, že oproti starším právním úpravám byly nyní provozované činnosti rozděleny do tří kategorií podle míry požárního nebezpečí – bez zvýšeného požárního nebezpečí, se zvýšeným požárním nebezpečím, s vysokým požárním nebezpečím. Úmysl spočíval v tom, aby bylo zajištěno, že požární ochranu bude u činnosti s vysokým požárním nebezpečím zajišťovat pouze osoba, která bude mít dostatečné znalosti. Funkce specialisty požární ochrany, která se vztahovala k projektování požární bezpečnosti staveb, se změnila na autorizovaného technika či inženýra podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (viz kap. 4.2).

3 Analýza současných požadavků na osobu odborně způsobilou

Vyhláška o požární prevenci určuje v příloze 3 přesné tematické okruhy k ověřování odborné způsobilosti fyzických osob. Okruhů je celkem 70. Žadatel o osvědčení osoby odborně způsobilé musí být připraven zodpovědět tři otázky. Žadatel o osvědčení technika požární ochrany má některé okruhy zúžené na „jen seznámení“. Termín „jen seznámení“ je vyhláškou definován takto: „znalost obsahu příslušné dokumentace požární ochrany a jejího

---

²⁴ § 11 odst. 1 v návaznosti § 6a odst. 1, § 16a odst. 2 písm. b) zákona o požární ochraně.

začlenění do systému požární ochrany; v oblasti požární bezpečnosti staveb se seznámením rozumí orientace v pojmech“.²⁵

3.1 Technik požární ochrany vs. osoba odborně způsobilá

Technik požární ochrany má zúžený počet otázek na „jen seznámení“ tak, že by měl být připraven zodpovědět 49 okruhů v plné šíři a k 21 okruhům by měl znát terminologii, což je téměř jedna třetina okruhů.

Dle zákona o požární ochraně je rozdíl mezi tím, co smí zajišťovat technik požární ochrany a OZO pouze u činností s vysokým požárním nebezpečím – pouze OZO smí zpracovávat dokumentaci posouzení požárního nebezpečí a pouze OZO smí provádět odbornou přípravu preventistů požární ochrany a zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek. Všechny ostatní povinnosti právnických osob může i u činností s vysokým požárním nebezpečím zabezpečovat technik požární ochrany – smí zpracovávat veškerou ostatní dokumentaci požární ochrany, školit vedoucí a další zaměstnance, provádět preventivní požární prohlídky. Dle mého názoru je rozdíl mezi OZO a technikem požární ochrany z tohoto hlediska velmi malý.

Dokumentace posouzení požárního nebezpečí je jakýmsi shrnujícím dokumentem, který ale v podstatě nemá žádnou přidanou hodnotu. Při zpracování posouzení požárního nebezpečí se kromě identifikačních údajů musí rozpracovat požadavky stanovené v § 6a odst. 2 zákona o požární ochraně podle postupu uvedeného v § 16 vyhlášky o požární prevenci.²⁶

Pokud postupuji podle jednotlivých bodů § 16 vyhlášky o požární prevenci, zjistím, že obsahuje několik bodů, a to (pouze stručně):

- základní charakteristiky požární bezpečnosti staveb (množství látek a jejich druhů, požárně bezpečnostní zařízení, porovnání skutečnosti se stavem žádoucím podle příslušné dokumentace, ...),
- zhodnocení vyskytujících se možných zdrojů zapálení, požárně technické charakteristiky látek (nutných ke stanovení preventivních opatření),
- posouzení požárního nebezpečí z hlediska evakuace osob nebo zvířat,
- zjištění a zhodnocení vnějších zdrojů rizik ohrožujících posuzovanou činnost,
- zhodnocení možnosti provedení rychlé a účinné likvidace požáru (stanovení nejsložitější varianty požáru, posouzení provozuschopnosti a účinnosti

²⁵ Poznámka k příloze č. 3 vyhlášky o požární prevenci.

²⁶ § 29 odst. 1 písm. d) vyhlášky o požární prevenci

instalovaných PBZ, organizační opatření pro včasné zjištění požáru, výpočet sil a prostředků,...),

- popis možných následků požáru,
- organizační a technická opatření zaměřená na snížení pravděpodobnosti vzniku požáru a jeho šíření (např. stanovení organizační struktury, zvláštní požadavky na školení, na provádění obsluhy, údržby a kontroly technických a technologických zařízení, ...),

Pokud pozorně posoudím tyto požadavky, zjistím, že většina z nich musí být současně zapracována v některé jiné dokumentaci požární ochrany, nejčastěji v dokumentaci zdolávání požáru, ve stanovení organizace požární ochrany, požárním řádu nebo tyto povinnosti vyplývají ze všeobecných povinností právnických osob, které ukládá § 5 zákona o požární ochraně.

Je tam pouze jeden bod, který není zapracován v žádné jiné dokumentaci, a to bod uvedený v § 16 odst. 3 písm. f) vyhlášky o požární prevenci, ve kterém je uvedeno: „popis možných následků požáru, kde se uvedou rozumně předvídatelné následky vzniklé porušením stavebním konstrukcí a zařízení nebo jejich částí, tepelnými účinky a toxickými zplodinami hoření, únikem látek, výskytem hořlavých plynů nebo par, poškozením nebo zničením komunikací, sdělovacích a jiných technických zařízení“.

Technik požární ochrany musí být schopen zpracovat veškerou dokumentaci požární ochrany – včetně dokumentace zdolávání požáru, která může přímo nahradit část posouzení požárního nebezpečí²⁷, dále musí být schopen stanovit organizaci zajištění požární ochrany v daném provozu a školit zaměstnance a vedoucí zaměstnance v jakémkoli provozu.

Pokud projdu jednotlivé body, které musí být uvedeny v posouzení požárního nebezpečí, tak vždy najdu jinou dokumentaci požární ochrany, ve které musí být stanoveno to samé anebo něco velice obdobného. Z toho vlastně vyplývá, že pokud by byly jednotlivé body posouzení požárního nebezpečí zpracovány v jiné dokumentaci požární ochrany, tak je technik požární ochrany vlastně může zpracovat, protože mu to zákon umožňuje. Ale pokud má být posouzení požárního nebezpečí zpracováno jako samostatná dokumentace, tak ji může zpracovat pouze OZO.

Další rozdíl mezi OZO a technikem požární ochrany, jak bylo uvedeno výše, je ten, že pouze OZO smí u činností s vysokým požárním nebezpečím školit preventisty a zaměstnance zařazené do preventivních požárních hlídek. Technik požární ochrany smí

---

²⁷ § 16 odst. 6 vyhlášky o požární prevenci

i u činnosti s vysokým požárním nebezpečím zpracovávat požární řád, jehož přílohou jsou pokyny pro činnost preventivní požární hlídky. Dle zákona tedy technik požární ochrany může zpracovat pokyny při činnosti preventivní požární hlídky, ve kterých přiřazuje úkoly konkrétním zaměstnancům, co mají v případě požáru dělat, ale nesmí vykonat jejich odbornou přípravu.

Pokud trváme na tom, že je vhodné mít dvě úrovně odbornosti na úseku požární ochrany, potom není dle mého názoru optimálně stanoveno rozlišení jejich kompetencí. Rozdíl mezi tím, co smí vykonávat, je totiž minimální, a dle toho, co jsem uvedla výše, také platí, že technik požární ochrany by ve skutečnosti měl být schopný zpracovat posouzení požárního nebezpečí a vykonat odbornou přípravu preventivní požární hlídky a preventistů u činnosti s vysokým požárním nebezpečím.

Jednodušší by tedy bylo stanovit pouze jednu odbornou způsobilost.

3.2 Analýza některých tematických okruhů

Tematických okruhů je 70 a zahrnují celkem široké znalosti od předpisů požární ochrany, přes problematiku požáru a hašení k požární bezpečnosti staveb. Z důvodu jejich množství nebyly analyzovány všechny okruhy, ale pouze ty, které se mi zdály nejvíce podstatné.

3.2.1 Tematické okruhy týkající se zákona o požární ochraně

Okruhy č. 1 – 22 se v zásadě týkají jednotlivých částí zákona o požární ochraně a vyhlášky o požární prevenci. Tyto otázky jsou velice důležité, protože ověřují základní znalost povinností, jaké právnické a fyzické osoby na úseku požární ochrany mají, a úkolů, jaké plní osoby odborně způsobilé. Jaké sankce hrozí na neplnění těchto povinností a také jakou roli hraje státní požární dozor.

Zde může nastávat problém ten, že pouhá znalost paragrafů zákona není totožná s praktickým významem těchto paragrafů, např. co se týče dokumentace požární ochrany. Je rozdíl mezi tím si ve vyhlášce přečíst, co má která dokumentace obsahovat, a jak by měla být zpracována pro konkrétní provoz. Základní a nejpodstatnější dokumentací je dokumentace o začlenění provozované činnosti, jejímž výsledkem je určení, do které kategorie provozovaná činnost spadá, a v návaznosti na to, jaké jsou povinnosti provozovatele. Při výkonu státního požárního dozoru se často potýkáme s tím, že tato dokumentace není zpracována správně. Pokud odhlédnu od toho, že velice často není pouze stručným dokumentem, jehož jednotlivé

body jsou stanoveny v § 28 vyhlášky o požární prevenci, tak je často i problém určit konkrétní charakteristiky uvedené v § 4 odst. 2 nebo 3 zákona o požární ochraně, nemluvě o odkazu na § 18 vyhlášky o požární prevenci (složité podmínky pro zásah). Přestože v praxi není samozřejmě v každém případě jednoznačné, jaké charakteristiky použít, často se setkáváme s elementárním nepochopením základní terminologie – např. jak je definován shromažďovací prostor, co jsou přípravky klasifikovány jako hořlavé, co je služba. Dle mého názoru toto pramení také z neporozumění toho, že zákon o požární ochraně funguje v kontextu dalších předpisů, na které se odkazuje, které se ale v průběhu času také mění, takže obsah těchto termínů není (bohužel) v čase konstantní. Nicméně znalost terminologie je zásadní, protože bez ní nelze konkrétním charakteristikám vůbec porozumět. Toto lze ukázat např. na termínu „podzemní prostor“ – podle § 17 odst. 5 vyhlášky o požární prevenci se jedná o prostor, jehož stropní konstrukce a začátek únikové cesty se nachází pod úrovní podlahy východu do volného prostoru nebo pod úrovní okolního terénu. Takže pokud máme např. aulu, která má sice vchod ve stavebně označeném 2. podzemních podlaží, ale má strop tak vysoko, že okna, která jsou pod stropem, vedou na ulici, není tato aula považována za podzemní prostor. Z pohledu stavebních norem, i norem požární bezpečnosti staveb sice se jedná o podzemní podlaží, ale podle vyhlášky o požární prevenci ne. Tato definice je mj. důležitá pro určení, zda začlenit činnost s vysokým požárním nebezpečím podle § 4 odst. 3 písm. e) zákona o požární prevenci (činnosti provozované v podzemních prostorách s nahodilým požárním zatížením 15 kg/m^2 a vyšším, ve kterých se může současně vyskytovat více než 200 osob).

V písemném testu nebo u zkoušky by bylo užitečné, kdyby dostal žadatel za úkol začlenit podle § 4 zákona o požární ochraně nějakou konkrétní činnost. V testu by mohla být část, ke které by bylo možné používat jakékoli předpisy s tím, že zadání by např. znělo: „Uveďte, do jaké kategorie bude začleněna provozovaná činnost s následujícími znaky a všechny rozhodné charakteristiky, na základě kterých tak bude učiněno – právní kancelář s pěti zaměstnanci, v 5. NP objektu, který má celkem 10 NP, v objektu jsou chráněné únikové cesty, celkové využití objektu: převážně administrativní prostory“.

Charakteristiky rozhodné pro začlenění podle zákona o požární ochraně jsou na první pohled srozumitelné a jasné, ve skutečnosti je třeba znát význam jednotlivých termínů, a také aplikace na skutečné provozy není vždy jednoznačná a jednoduchá, např. vzhledem k tomu, že mnoho objektů v současné době je tzv. multifunkčních – jedná se o stavby, ve kterých jsou prodejní prostory, ve vyšších podlažích byty a kanceláře, mezi tím může být zdravotnické nebo vzdělávací zařízení. Tady je potom třeba uplatnit nejen znalost zákona o požární

ochraně, ale také odborný úsudek, popsat a vysvětlit, proč byly konkrétní charakteristiky použity.

3.2.2 Tematické okruhy týkající se požární bezpečnosti staveb

Mezi okruhy je celkem podstatná část týkající se předpisů na úseku požární bezpečnosti staveb – vyžaduje se znalost základních norem ČSN z řady 73 08 (Požární bezpečnost staveb), např. ČSN 73 0802 (Nevýrobní objekty), ČSN 73 0804 (Výrobní objekty), ČSN 73 0834 (Změny staveb), ČSN 73 0833 (Bydlení a ubytování), ČSN 73 0831 (Objekty pro shromažďování). Jedná se o okruhy č. 29-33 a č. 58-70. S výjimkou okruhu č. 32 (Evakuace osob, únikové cesty), které jsou požadovány pro technika požární ochrany i pro osobu odborně způsobilou, je u všech ostatních okruhů stanovena úroveň znalosti pro technika požární ochrany „jen seznámení“.

Obecně lze tedy říct, že zatímco OZO by měla znát obsah a aplikaci norem požární bezpečnosti staveb, technikovi požární ochrany stačí pouze „znalost terminologie“.

Otázka je, jak velkou znalost z požární bezpečnosti staveb OZO a technici požární ochrany potřebují. Úkolem OZO a technika požární ochrany je stanovit organizaci zabezpečení požární ochrany v daném provozu – určit kde hrozí jaká rizika, která z nich lze eliminovat, která ne. Nastavit systém požární bezpečnosti tak, aby bylo zřejmé, kdo odpovídá za co a jak. Vysvětlit zaměstnancům, co mají dělat při mimořádné události, proč jsou některé činnosti nebezpečné a co by se mohlo stát.

Požární bezpečnost staveb je odvětví, které se týká projektování staveb při řízení dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Normy požární bezpečnosti staveb jsou podstatné pro autorizované inženýry a techniky (dále jen „autorizovaný inženýr“), kteří dle těchto norem zpracovávají požárně bezpečnostní řešení stavby. Jedná se tedy primárně o činnost, která předchází činnosti osoby odborně způsobilé, která vstupuje do stavby, která byla (nebo nebyla) projektována podle norem požární bezpečnosti s tím, že v daných podmínkách stavby a provozu stanoví systém požární ochrany. V žádném případě tedy nelze ztotožňovat funkci osoby odborně způsobilé s autorizovaným inženýrem, který zpracovává stavební projekt.

Souhlasím s tím, že osoba odborně způsobilá musí mít povědomí o normách požární bezpečnosti staveb, ale pokud není autorizovaným inženýrem, tak podle nich nebude projektovat, a není potřeba znát detaily.

Proč by měla mít osoba odborně způsobilá povědomí o normách požární bezpečnosti? Protože i vyhláška o požární prevenci používá terminologii z norem, např. příloha č. 2 k vyhlášce o požární prevenci určuje hodnoty nahodilého požárního zatížení pro jednotlivé provozy. Dále zákon pracuje s např. pojmem „chráněná úniková cesta“ – osoba odborně způsobilá by tedy měla vědět, co je požární zatížení, jak se vypočítá, co jsou chráněné únikové cesty.

Požárně bezpečnosti řešení stavby je také důležitým zdrojem informací, které jsou podstatné pro začleňování provozované činnosti (z požárně bezpečnostního řešení stavby se lze např. dovědět, zda jsou v objektu chráněné únikové cesty nebo ne). Stejně jako např. dokumentace zdolávání požáru nebo posouzení požárního nebezpečí obsahují části, ve kterých jsou i základní informace o požární bezpečnosti stavby.

Dalším důvodem, proč by osoba odborně způsobilá měla znát požární bezpečnost staveb je i fakt, že by měla mít celkový přehled – např. pokud zajišťuje požární ochranu v hotelu, tak je relevantní očekávat, že pokoje budou pravděpodobně tvořit samostatný požární úsek a lze počítat s evakuačním rozhlasem.

Na druhou stranu, jak již bylo řečeno, osoba odborně způsobilá nemá za úkol zpracovávat projektovou dokumentaci požární bezpečnosti staveb, takže by měla vystačit se základními znalostmi v potřebných souvislostech.

Dle mého názoru je zcela neopodstatněný rozdíl mezi těmito okruhy určeným pro OZO nebo technika požární ochrany. Jak jsem již analyzovala výše, mezi výkonem činnosti OZO a technika požární ochrany není podstatný rozdíl. I technik požární ochrany by měl být schopný zpracovat dokumentaci zdolávání požáru, která vyžaduje popis základních charakteristik požární bezpečnosti staveb.

Z rozlišení tematických okruhů tedy vyplývá, že technikovi požární ochrany stačí „jen seznámení“ s normami požární bezpečnosti, zatímco po OZO je vyžadována znalosti jednotlivých norem požární bezpečnosti v plné šíři, ačkoli dle dokumentace posouzení požárního nebezpečí stačí uvádět pouze základní charakteristiky požární bezpečnosti staveb, stejně jako v dokumentaci zdolávání požáru. Z hlediska požadavku dokumentace požární ochrany by tedy technikovi požární ochrany i OZO měla stačit velice podobná úroveň znalostí v oblasti požární bezpečnosti staveb, přesto jsou požadavky dle tematických okruhů diametrálně odlišné.

Z hlediska požární bezpečnosti staveb bych navrhla především filosofii této problematiky – základní principy a jejich význam, orientaci v projektové dokumentaci, zejména požárně bezpečnostním řešení, funkce a princip požárně bezpečnostních zařízení, kde je lze očekávat

a dále otázky zaměřené na základní ČSN 730802 (Nevýrobní objekty), ze které vyplývá podstatná část terminologie a pochopení principu požární bezpečnosti staveb a dále základní přehled o existenci jiných norem.

Z tohoto důvodu je např. zcela nevhodný okruh č. 62. Dodatečné zateplovací systémy. Jaký má tato otázka smysl pro osobu odborně způsobilou? Z hlediska zákona o požární ochraně a vyhlášky o požární prevenci naprosto nehraje roli, zda a jakým způsobem se má stavba zateplit, ale pouze skutečný stav, dle kterého může doporučit, jaké materiály se mohou v blízkosti stavby zateplené hořlavým materiálem vyskytovat. Jinak je to otázka pro autorizovaného inženýra, který zpracovává projektovou dokumentaci, ne pro osobu odborně způsobilou, který stanovuje systém požární ochrany.

3.2.3 Zkouškový okruh č. 55

Okruh č. 55 Chemické látky a chemické přípravky, klasifikace, nebezpečné látky výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé a hořlavé, balení a označování, bezpečnostní list.

Tuto problematiku má technik požární ochrany také jenom do úrovně „jen seznámení“. Dle mého názoru toto není správně z toho důvodu, že přítomnost chemických látek a přípravky klasifikovaných jako nebezpečné, hořlavé, apod. je jednou z rozhodujících skutečností pro určení činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím a její bezpečný provoz. Dokumentaci o začlenění činnosti musí být schopna zpracovat jak OZO, tak i technik požární ochrany. Jedná se o úplně nejzákladnější úkon dle zákona o požární ochraně, který pokud není učiněn správně, má vliv na rozsah plnění povinností právnické osoby. V praxi se setkávám s tím, že osoba odborně způsobilá použila charakteristiku podle § 4 odst. 2 písm. a) zákona o požární ochraně, týkající se množství nebezpečných látek a přípravků v pevném stavu převyšujících určenou hodnotu naprosto nepochopitelně třeba na papír nebo lego, ačkoli ani papír ani lego nejsou klasifikovány podle zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon). Tato charakteristika je tedy důležitá, ale není zřejmé, proč je pro technika požární ochrany pouze v úrovni „jen seznámení“.

3.2.4 Chybějící zkouškové okruhy

Mezi zkouškovými okruhy není žádný, který by se věnoval analýze rizika. Všechny okruhy více či méně souvisejí s požární bezpečností. Přesto si myslím, že zaštiťujícím termínem celé činnosti osoby odborně způsobilé je – analýza rizika. Co jiného je dokumentace posouzení požárního nebezpečí než analýza rizika? V této dokumentaci se přeci popisuje současný stav, hodnotí možné zdroje vznícení, možnosti vzniku a šíření požáru, důsledky vzniku mimořádné situace atd. Stejně tak je úkolem osoby odborně způsobilé stanovit funkční systém požární ochrany. Jak ale lze stanovit systém požární ochrany bez analýzy rizika? Jak můžeme stanovovat opatření, když si před tím neurčíme, kde jaké riziko hrozí?

Zákon o požární ochraně sice stanoví povinnosti z hlediska požární ochrany, ale ze své podstaty zákonné normy musí zůstat obecný. Aplikuje v podstatě stejné povinnosti pro různé provozy. Je na osobě odborně způsobilé analyzovat konkrétní situaci v daném provozu, tak aby stanovená opatření byla vždy funkční, optimální a aby byla stanovená tam, kde jsou potřeba. Požární ochrana by měla zůstat praktickou a použitelnou, ne se stát pouhým papírováním. Z tohoto důvodu si myslím, že bylo vhodné vložit okruh týkající se obecně analýzy rizika. Aby se žadatelé o osvědčení přestali dívat na požární ochranu pouze optikou zákona o požární ochraně a vyhlášky o požární prevenci a aby si spíše uvědomili záměr, kterým by tedy mělo být zvyšování úrovně bezpečnosti osob, ne pouze plnění paragrafů zákona.

3.3 Odnímání osvědčení o odborné způsobilosti v požární ochraně

Zákon o požární ochraně upravuje možnost odebrání osvědčení o odborné způsobilosti „tomu, kdo při výkonu činnosti odborně způsobilé osoby nebo technika požární ochrany vykazuje závažné nedostatky“.²⁸ Děje se tak na návrh orgánu státního požárního dozoru a osvědčení odnímá Ministerstvo vnitra (které je zastoupeno MV-GŘ HZS ČR). Návrh na odejmutí osvědčení musí být písemný a obsahovat odůvodnění, případně jsou předloženy další podklady, ze kterých vyplývají závažné nedostatky (např. zpracovaná dokumentace požární ochrany).

V praxi se odnímání osvědčení moc často neprovádí. Podle mého názoru je to proto, že to představuje pro příslušníky na úseku státního požárního dozoru značnou administrativní

---

²⁸ § 11 odst. 3 vyhlášky o požární prevenci.

zátěž navíc. Dalším důvodem je pravděpodobně fakt, že odejmutím osvědčení je daná osoba v podstatě připravena o práci minimálně na dobu, než znovu složí zkoušku, protože bez osvědčení nemůže vykonávat svojí činnost.

Odejmutí osvědčení je opravdu krajní možností, jak se vypořádat s osobami odborně způsobilými, které nejsou schopny plnit svůj závazek, přesto si myslím, že v oprávněných případech je třeba k takovému řešení přistoupit. Osoby odborně způsobilé totiž často nemají při své práci zpětnou vazbu, ta nastane až v případě, kdy se setká s kontrolou státního požárního dozoru nebo s požárem či jinou mimořádnou událostí. Vzhledem k tomu, že ve většině případů je při výkonu kontroly, dříve než se přistoupí k sankci, uložena lhůta k odstranění závad, je dán prostor pro osoby odborně způsobilé k tomu, aby se poučily ze svých chyb a nově nabyté znalosti přenesly do dalších míst, kde působí. V okamžiku, kdy se takto nestane, kdy se příslušník při výkonu kontrolní činnosti opakovaně setkává u jedné osoby odborně způsobilé se stejnými závažnými nedostatky, které nejsou opraveny ani na základě zápisu o kontrole, kdy je zřejmá naprostá neznalost základních principů a souvislostí, je na místě přistoupit k odebrání osvědčení. Zřejmým důvodem je už jenom to, že státnímu orgánu je známo, že některá osoba odborně způsobilá nekoná svojí činnost dobře, čímž v důsledku poškozuje provozovatele, který je zodpovědnou osobou na úseku požární ochrany a který je vlastně tím, kdo může být sankcionován.

Pokud fyzická osoba vykonává činnosti osoby odborně způsobilé jako znalec v oboru požární ochrany, nelze mu osvědčení odebrat, protože žádné nemá.

Je však možné vymazat fyzickou osobu ze seznamu znalců. Dle § 20 zákona o znalcích lze právo vykonávat činnost znalce pozastavit pouze z těchto důvodů:

- bylo proti znalci zahájeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin,
- bylo zahájeno řízení o způsobilosti k právním úkonům,
- má na základě pravomocného rozhodnutí nastoupit výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody,
- na vlastní žádost.

Podle § 20a zákona o znalcích právo vykonávat činnost znalce zaniká z těchto důvodů:

- smrtí,
- prohlášení za mrtvého,
- zbavením způsobilosti k právním úkonům,
- pravomocných odsouzením za úmyslný nebo nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce,
- pravomocným uložením sankce vyškrtnutí se seznamu znalců

- na základě písemné žádosti o vyškrtnutí ze seznamu znalců.

Sankce vyškrtnutí ze seznamu znalců může být uložena²⁹ znalci za to, že:

- nevykonává znaleckou činnost řádně, ve stanovené lhůtě, v oboru a odvětví, pro které byl jmenován,
- poruší povinnost zachovávat mlčenlivost,
- podá znalecký posudek ve věci, z níž byl jako znalec vyloučen,
- bez vážných důvodů odmítne orgánu veřejné moci podat znalecký posudek,
- vykonává znaleckou činnost v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost.

Vyškrtnout znalce ze seznamu znalců, pokud pomineme ostatní možnosti, je možné prakticky jen „pokud nevykonává znaleckou činnost řádně“ – nicméně jako osoba odborně způsobilá v požární ochraně znalec nevykonává znaleckou činnost, ale činnost osoby odborně způsobilé. Pokud by tuto činnost nevykonával řádně, nelze ho z tohoto důvodu vymazat ze seznamu znalců.

4 Srovnání požadavků na odbornou způsobilost v dalších oblastech

Odborná způsobilost v požární ochraně není jedinou odbornou způsobilostí dle našich právních předpisů, naopak, na mnoho dalších povolání existují požadavky, které musí být splněny pro možnost vykonávat konkrétní činnost. Vybrala jsem podobné oblasti – odbornou způsobilost v oblasti bezpečnosti práce a dále postup autorizace podle České komory autorizovaných inženýrů a techniků. Odborná způsobilost v požární ochraně se od roku 2001 výrazně neměnila, což je na jednu stranu dobře, protože pouze stabilní zákony mohou vytvářet stabilní právní prostředí. Z druhého pohledu lze říct, že není na škodu podívat se, jak je tato problematika řešena v jiných oblastech.

4.1 Požadavky na zkoušku v oblasti bezpečnosti práce

Oblast bezpečnosti práce upravuje mj. zákon č. 309/2007 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, ve znění pozdějších předpisů (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci).

---

²⁹ § 25a odst. 3 zákona o znalcích.

V § 10 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnost a ochrany zdraví při práci jsou uvedeny předpoklady odborné způsobilosti fyzické osoby, kterými jsou:

- alespoň střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- odborná praxe v délce alespoň 3 let nebo v délce alespoň 1 roku, jestliže fyzická osoba získala vysokoškolské vzdělání v bakalářském nebo magisterském studijním programu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (za odbornou praxi se považuje doba činnosti vykonávané v oboru, ve kterém fyzická osoba bude zajišťovat úkoly v prevenci rizik nebo činnost v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci),
- doklad o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti.

Dokladem o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti je osvědčení, které má platnost na omezenou dobu 5 let, po jejímž uplynutí je nutné zkoušku odborné způsobilosti opakovat.³⁰ Tato osvědčení vydává fyzická nebo právnická osoba, která má akreditaci k provádění zkoušek z odborné způsobilosti.

Zkoušky odborné způsobilosti mohou zajišťovat fyzické nebo právnické osoby, kterým byla udělena akreditace Ministerstvem práce a sociálních věcí. Dle zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má Ministerstvo práce a sociálních věcí pravomoc kontrolovat dodržování podmínek, na základě kterých byla akreditace udělena.³¹ K žádosti o udělení akreditace musí být přiložena dokumentace o tom, jakým způsobem budou zkoušky odborné způsobilosti prováděny. Tyto akreditace jsou udělovány na nejprve na omezenou dobu 3 let, tato lhůta však může být na základě žádosti prodloužena o 10 let.

Náklady, které jsou spojené s provedením zkoušky, hradí uchazeč akreditované právnické nebo fyzické osobě nejpozději 7 dní před konáním zkoušky.

Podrobnosti k provádění zkoušek a udělování akreditací stanoví nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti (dále jen „nařízení vlády č. 592/2006 Sb.“).

Dle § 3 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnost a ochrany zdraví při práci musí žadatel o akreditaci prokázat schopnost provádět tyto zkoušky odborné způsobilosti z hlediska organizačního, materiálního, technického i personálního. Žadatel musí předložit dokumentaci obsahující konkrétní postupy, metody ověřování odborné způsobilosti ve vztahu k personálnímu, finančnímu a technickému vybavení. Také je nezbytné předložit soubor

---

³⁰ § 10 odst. 2 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnost a ochrany zdraví při práci.

³¹ § 20 odst. 5 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnost a ochrany zdraví při práci.

zkouškových otázek. Dále musí být jasné stanoveny postupy pro např. hodnocení zkoušek, vedení dokumentace, přezkoumávání procesu provádění zkoušek, způsob určení nápravy nedostatků, zajištění personálního zabezpečení včetně stanovení povinností a odpovědností těchto osob. Musí být určena odpovědná osoba, tzv. odborný garant, který musí být fyzickou osobou a který je odpovědný za vypracování a hlavně dodržování projektu ověřování odborné způsobilosti. Tento odborný garant musí splňovat:

- mít min. středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou,
- odbornou praxi v délce nejméně 5 let v oboru činnosti, pro který se odborná způsobilost vyžaduje.³²

Všechny tyto podmínky posoudí Ministerstvo práce a sociálních věcí, které rozhodne o udělení akreditace v případě, jsou požadované podmínky splněny.

Ministerstvo práce a sociálních věcí může udělenou akreditaci pozastavit nebo zrušit ze zákonných důvodů, např. při zjištění, že skutečné podmínky provádění zkoušek nenaplňují podmínky, na základě kterých byla akreditace udělena.³³

Žadatel o vykonání zkoušky z odborné způsobilosti musí být fyzická osoba, která splňuje výše uvedené podmínky a která podá přihlášku držiteli akreditace, který na základě podané přihlášky zašle žadateli pozvánku na zkoušku. Zkušební komise musí mít nejméně 3 členy, kteří mají ukončené střední vzdělání s maturitou a teoretické a praktické zkušenosti získané při výkonu činnosti, která je předmětem zkoušky. Zkouška se skládá z písemné a ústní části a pro úspěšné absolvování zkoušky je nutné úspěšně vykonat obě části. Pokud žadatel neuspěje v jedné části zkoušky, nemusí při opravné zkoušce vykonávat zkoušku celou, ale pouze tu část, v níž neuspěl. Pokud žadatel nevyhoví ani při opravné zkoušce, může podat novou žádost nejdříve po uplynutí 90 dnů.

Po úspěšném vykonání zkoušky držitel akreditace předá nebo zašle žadateli osvědčení a jeho stejnopis zašle Ministerstvu práce a sociálních věcí.³⁴

Přílohou č. 1 k nařízení vlády č. 592/2006 Sb., jsou zkušební okruhy teoretických znalostí pro zkoušku z odborné způsobilosti k zajišťování úkolů v prevenci rizik dle § 9 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Tyto okruhy jsou:

- znalost právních předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci,

---

³² Odborných způsobilostí v oblasti bezpečnosti práce je vícero, např. zajišťování úkolů v prevenci rizik, činnost koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi.

³³ § 5 nařízení vlády 592/2006 Sb.

³⁴ § 7 zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

- znalost povinností zaměstnavatele a práv a povinností zaměstnanců a práv a povinností odborové organizace nebo zástupce pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci,
- znalost všeobecných preventivních zásad pro identifikaci nebezpečí, hodnocení, odstraňování popřípadě minimalizaci rizik při práci včetně metod předcházení pracovním úrazům a nemocem z povolání,
- dovednost při prevenci rizik spočívající v posouzení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci včetně zpracování stanovené dokumentace,
- znalost povinností a podmínek poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, jejich používání, evidence a kontroly.

Jak bylo uvedeno výše, zkoušky fyzických osob z odborné způsobilosti k zajišťování úkolů v prevenci rizik podle zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a prováděcích předpisů zajišťují soukromé právnické nebo fyzické osoby, kterým byla vydána akreditace Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Namátkově jsem vybrala právnickou osobu Ecological Consulting a.s., která působí jako poradenská firma působící mj. v oblasti bezpečnosti práce. Dle informací, které poskytuje na svých webových stránkách,³⁵ je akreditovanou institucí v oblasti provádění zkoušek koordinátora bezpečnosti práce.

Dokument „Zkušební řád“³⁶ konkretizuje průběh zkoušky a požadavky na zkoušené. Vedle zákonem a prováděcími předpisy stanovených požadavků, (např. délka praxe, vzdělání), platí, že po podání přihlášky obdrží uchazeč pozvánku na zkoušku spolu se zadáním písemné práce a fotodokumentací, kterou musí odevzdat nejpozději 4 dny před konáním zkoušky. Zkouška se skládá z písemné a ústní části. Písemná část se skládá z písemné práce a fotodokumentace, ústní část se skládá z obhajoby písemné práce a ústního ověření odborných znalostí.

Písemná práce, která je zpracovávána na zadané téma před vykonáním samotné zkoušky, je zaměřena na ověření všeobecných zásad týkajících se identifikace, hodnocení a odstraňování rizik. Dále jsou uchazeči předloženy 4 fotografie, ze kterých vyplývá porušení některých předpisů na úseku bezpečnosti práce a uchazeč musí identifikovat nebezpečí vyplývající ze situace na fotografii, vyhodnotit rizika, určit, které právní předpisy byly porušeny, a také stanovit nápravná opatření.

³⁵ Ecological Consulting, <http://www.ecological.cz/>, přístup ze dne 1.4.2013

³⁶ Ecological Consulting, http://www.ecological.cz/cms_dokumenty/prevence-rizik-zkouska-bozp-zkusebni-rad.pdf, přístup ze dne 1.4.2013

Další částí zkoušky je písemný test, který se skládá z celkem 90 otázek zaměřených na prověření znalostí uvedených v okruzích v Příloze č. 1, bodech a), b) a e) k nařízení vlády č. 592/2006 Sb. V testu se vybírá jedna správná odpověď ze tří možností. Otázky jsou náhodně vygenerovány ze systému, v kterém je více než 400 možných testových otázek.

Součástí obhajoby písemné práce a fotodokumentace je prezentace práce a také zodpovězení dotazů, které pokládají členové komise tak, aby byly ověřeny znalosti vyplývající z Přílohy č. 1, bodů c) a d) nařízení vlády č. 592/2006 Sb.

V ústní části ověřování znalostí si uchazeč vylosuje 2 z 50 zkušebních otázek, které musí odpovědět a dále si vylosuje jednu modelovou situaci týkající se šetření pracovního úrazu. V této modelové situaci musí stanovit postup řešení a šetření situace pracovního úrazu.

Osvědčení o odborné způsobilosti je vydáno pouze uchazeči, který je úspěšný ve všech částech zkoušky. Písemná zkouška je hodnocena stupněm „vyhověl“, pokud je v termínu odevzdaná písemná práce a fotodokumentace a v rámci písemného testu je správně odpovězeno alespoň 30 otázek ze 40 u první části, 30 otázek ze 40 u druhé části a 7 z 10 otázek u třetí části.

Ústní zkouška je hodnocena stupněm „vyhověl“ pokud je uchazeč:

- ohodnocen alespoň 9 body z 18 u obhajoby písemné práce a zároveň,
- ohodnocen alespoň 6 body z 12 hodnocení fotodokumentace a zároveň,
- zodpoví dvě vylosované otázky, za které je ohodnocen alespoň 6 body z 12 a zároveň,
- je ohodnocen alespoň 6 body z 9 u modelové situace pracovního úrazu.

U opravné zkoušky je uchazeč přezkušován pouze z té části (písemné nebo ústní), ve které byl hodnocen stupněm „nevyhověl“.

Není bez zajímavosti, že zkouška odborné způsobilosti v oblasti bezpečnosti práce je vykonávána za úplatu, která musí být uhrazena 7 dní před začátkem zkoušky a v případě, že uchazeč u zkoušky neuspěje, nemá nárok na vrácení poplatku. Cena zkoušky je u výše uvedené firmy 8800 Kč vč. DPH, cena opakované zkoušky po 5 letech je 6500 Kč vč. DPH.

Podmínky u konkrétních právních subjektů, které získaly akreditaci pro udělování osvědčení se v podrobnostech liší, např. u Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v.v.i.³⁷ je písemný test, ve kterém je 50 zkušebních otázek ze 400 možných a uchazeč musí správně odpovědět 45 z 50 otázek. Ú ústní zkoušky je potom obhajoba písemné práce a zodpovězení

---

³⁷ Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., <http://www.vubp.cz/index.php/zkousky-z-odborne-zpusobilosti-v-prevenci-rizik>, přístup ze dne 1.4.2013.

3 otázek, z nichž dvě jsou zaměřeny teoreticky a jedna prakticky. Cena zkoušky je stanovena na 6050 Kč vč. DPH.

Uchazeči si tedy mohou vybrat, u které subjektu zkoušku vykonají i podle ceny nebo podle toho, zda se jim zdá vykonání zkoušky „snazší“ nebo „obtížnější“. V tržním prostředí by to tedy mohlo vést k tomu, že akreditované subjekty mohou mít snahu zkoušku zjednodušovat, aby získaly více peněz od více uchazečů, a na druhé straně si uchazeči mezi sebou také řeknou, kde je zkouška snazší a kde je těžší. Této situaci dle mého názoru by měl bránit právě dohled Ministerstva práce a sociálních věcí. Pokud má Ministerstvo práce a sociálních věcí statistiku úspěšnosti, počtu žadatelů atp., tak jistě výrazně odlišná míra úspěšnosti u některého subjektu bude znamenat, že něco není v pořádku. Navíc pokud subjekt nedodrží podmínky udělené akreditace, může mu být akreditace odebrána.

4.2 Požadavky na autorizaci inženýrů a techniků

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě udělí autorizaci každému, kdo splní podmínky zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 360/1992 Sb.“), a dále splní podmínky autorizačního řádu.³⁸

V ustanovení § 7 zákona č. 360/1992 Sb. jsou stanoveny tyto podmínky pro udělení autorizace. Uchazeč musí:

- být občanem České republiky (nebo Evropské unie, dále jsou stanoveny některé výjimky),
- být plně způsobilý k právním úkonům,
- být bezúhonný,
- získat požadované vzdělání,
- vykonat odbornou praxi v předepsané délce,
- úspěšně složit zkoušku odborné způsobilosti,
- složit předepsaný slib.

Ve vztahu k oboru požární bezpečnosti staveb je požadavek na vzdělání dle § 8 odst. 2 zákona č. 360/1992 Sb. tento:

---

³⁸ Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, <http://www.ckait.cz/co-je-ckait/rady-ckait/autorizacni>, přístup dne 1.4.2013

- pro udělení autorizovaného inženýra: vysokoškolské vzdělání v oboru, a to v magisterském stupni nebo v bakalářském stupni, ve kterém je standardní délka studia alespoň 4 roky,
- pro udělení autorizovaného technika: vysokoškolské nebo středoškolské, případně vyšší odborné vzdělání v oboru.

Požadavek na délku odborné praxe je dle § 8 odst. 6 zákona č. 360/1992 Sb. tento:

- pro udělení autorizovaného inženýra: praxe 3 roky, pokud je doloženo vzdělání ve vysokoškolském inženýrském studiu v požadovaném oboru, jinak 5 let,
- pro udělení autorizovaného technika: praxe 3 roky, pokud je doloženo vysokoškolské vzdělání (inženýrské nebo bakalářské), jinak 5 let.

Další podmínky na provádění zkoušky stanoví autorizační řád. Délka odborné praxe i vzdělání a splnění všech ostatních podmínek musí být doloženo společně s přihláškou ke zkoušce. Dále se dodává např. soupis zpracovaných projektů s vyjádřením vlastního autorského podílu. Zkouška má písemnou a ústní část. U písemné části, která je pro všechny obory stejná, se zkoumá znalost stavebního práva. Ústní zkouška se podobá rozpravě nad předloženými odbornými dokumenty tak, aby byla prověřena schopnost aplikace teoretických znalostí v praktickém a samostatném výkonu činnosti.

Žadatel musí být ohodnocen „vyhověl“ v obou částech, při neúspěšném vykonání písemné části, není uchazeč puštěn k ústnímu pohovoru.

Vykonání zkoušky je zpoplatněno částkou 500 Kč a po úspěšném vykonání zkoušky je umožněno složení předepsaného slibu, což je zpoplatněno částkou 6000 Kč za první obor.

Uchazeči, kteří nesplňují potřebné vzdělání, ale přesto mohou dle zákona č. 360/1992 Sb. požádat o udělení autorizace, skládají rozdílovou zkoušku.

5 Co shledávám jako problematické?

Jako problematické se mi jeví dle současné právní úpravy postavení osoby odborně způsobilé ve vztahu k provozovateli činnosti. Provozovatel činnosti, v praxi statutární zástupce právnické osoby nebo fyzická osoba v případě podnikající fyzické osoby je totiž zodpovědný za plnění povinností dle zákona o požární ochraně. Zároveň platí, že splnění některých z těchto povinností smí zabezpečovat pouze prostřednictvím osoby s odbornou způsobilostí dle § 11 zákona o požární ochraně. Případné sankce, které může uložit orgán státního požárního dozoru, jsou vždy směřovány k právnické osobě, která si za úplatu najímá osobu odborně způsobilou v dobré víře, že ta plní řádně povinnosti uložené provozovateli.

Motivace osob odborně způsobilých dělat svoji práci dobře je dle mého názoru narušena tím, že de facto nenesou následky, pokud orgán státního požárního dozoru zjistí, že při práci vykazuje chyby, vznikající např. z nedostatečných odborných znalostí. Pokutu platí provozovatel, který může v nejhorším případě vymáhat soudně pokutu po osobě odborně způsobilé, což se ale ve většině případů nevyplatí. Provozovatel má pravděpodobně jedinou možnost, a to najmout si jinou osobu odborně způsobilou, pokud není spokojen s prací té dosavadní.

Jestli plní osoba odborně způsobilá svou práci kvalitně, provozovatel ale většinou zjistí až po kontrole státního požárního dozoru nebo vzniku mimořádné události. Je zřejmé, že sankce jsou logicky směřovány k osobě, které jsou zákonem ukládány povinnosti. Přesto se domnívám, že v tomto případě by měla mít osoba odborně způsobilá nějakou odpovědnost za svou práci.

Další problematickou oblastí je dle mého názoru způsob, jakým jsou ověřovány znalosti žadatelů o osvědčení. Ze srovnání z podobných oblastí – způsobilost v oblasti bezpečnosti práce a autorizovaných osob v oblasti požární bezpečnosti staveb – je zřejmé, že v současné době chybí v požární ochraně ověření schopnosti aplikace teoretických znalostí do praxe. Při zkoušce odborné způsobilosti jsou ověřovány pouze teoretické znalosti, žadatel si navíc může u ústní zkoušky vylosovat tři velice podobné otázky, protože nejsou rozděleny do žádných tematických okruhů. U písemné zkoušky jsou známy otázky předem, takže není složité se je naučit, i bez jejich porozumění. Další problém je složení tematických okruhů, které ne zcela odpovídá předpokládané činnosti osob odborně způsobilých.

Osvědčení je vydáváno na dobu neurčitou, takže držitelé osvědčení nejsou motivováni k dalšímu vzdělání a sledování vývoje v oblasti požární ochrany, což v kombinaci s výše uvedenou skutečností, tj. že nejsou de facto odpovědní za svou činnost, není dle mého názoru správně. Jak již bylo uvedeno výše, nestává se často, že by orgán státního požárního dozoru podal návrh na odejmutí osvědčení. Takže osoby odborně způsobilé mohou v podstatě beztrestně vykonávat svou činnost i ve velmi nízké kvalitě, čímž poškozují zejména provozovatele.

Dle mého názoru nejsou řádně rozlišeny kompetence osoby odborně způsobilé a technika požární ochrany, resp. rozdíl mezi jejich kompetencemi je velice malý, této problematice byla věnována kap. 3.1.

Dále se mi zdá problematické propojení zákona o požární ochraně a zákona o soudních znalcích. Znalci zapsanému v seznamu znalců v oblasti požární ochrany, který nevykonává svou činnost řádně, není možné odejmout osvědčení, protože žádné nemá.

Lze ho vymazat se seznamu znalců, ale pouze z důvodů, které vyplývají z porušení zákona o soudních znalcích, ne ze zákona o požární ochraně.

6 Návrh na změny

Jako nejdůležitější se mi jeví změnit zkoušky ověřování odborné způsobilosti tak, aby bylo možné ověřovat porozumění teoretického znění zákona a jeho aplikace v praxi v konkrétním provozu.

Konkrétně bych doporučila tyto změny:

- nezveřejňovat otázky pro písemný test, ale místo toho zveřejnit zcela konkrétní literaturu, ze které jsou tyto otázky čerpány,
- otázky pro ústní zkoušku rozdělit do jednotlivých okruhů, (např. předpisy o požární ochraně, základní principy hoření a hašení, požárně bezpečnostní zařízení) tak, aby si každý žadatel musel vylosovat z každého okruhu alespoň jednu otázku,
- místo otázek týkajících se dopodrobna požární bezpečnosti staveb se zaměřit více na analýzu rizika, která by měla být principem činnosti osoby odborně způsobilé,
- zahrnout do ověření odborné způsobilosti praktickou aplikaci teoretických znalostí, např. zpracovat dokumentaci požární ochrany v konkrétním provozu, analýza modelových situací, pohovor nad zpracovanou dokumentací.

Dále bych doporučila zjednodušit vymezení osoby OZO a technika požární ochrany, nejlépe toto rozdělení zrušit, vzhledem k tomu, že rozdíl mezi jejich pravomocemi je velmi malý a zcela neodpovídající rozdílu mezi tím, z čeho jsou zkoušeni.

Dle mého názoru není vhodné opětovně zavádět opakované zkoušení po pěti letech z toho důvodu, že by bylo administrativně náročné vzhledem k počtu osob odborně způsobilých. Místo toho navrhuji, aby bylo nějakým jiným způsobem zajištěno opakované vzdělávání osob odborně způsobilých, např. škola požární ochrany nebo jiná zařízení s udělenou akreditací MV-GŘ HZS ČR by pořádala semináře v oblasti požární ochrany. Za účast na těchto seminářích by osoby odborně způsobilé získávaly kredity a za určitý časový úsek, např. 5 let, by musely splnit počet získaných kreditů. Pokud by počet kreditů nesplnily, musely by se podrobit přezkoušení. Tímto způsobem by nebylo nutné přezkušovat každých pět let úplně všechny osoby odborně způsobilé, ale pouze některé a zároveň by bylo zajištěno alespoň nějaké vzdělávání osob odborně způsobilých v požární ochraně.

Jinou možností je např. vyžadovat několikaletou praxi, podobě jako to funguje u autorizace inženýrů a techniků. Žadatel o osvědčení osoby odborně způsobilé by např. dva roky spolupracoval s odborně způsobilou osobou, zpracovával by dokumentaci požární ochrany atp., ale zodpovědnou osobou by musel být někdo, kdo již osvědčení vlastní.

Všechny tyto způsoby ztíží podmínky žadatelům o osvědčení, ale pouze z toho důvodu, aby byla zajištěna jejich větší kvalifikovanost a odbornost.

Závěr

V práci jsem analyzovala způsob získání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti v požární ochraně. Analyzovala jsem, jaký je úkol a poslání osoby odborně způsobilé a kdo se může osobou odborně způsobilou stát.

Aby bylo zřejmé, jaký byl historický vývoj odborné způsobilosti v požární ochraně, postupovala jsem od původního znění zákona o požární ochraně a prozkoumala novely zákona, které měly na oblast odborné způsobilosti vliv.

V další části práce jsem se věnovala fyzickým osobám, které získávají odbornou způsobilost v požární ochraně na základě zkoušky před komisí Ministerstva vnitra. Analyzovala jsem vybrané tematické okruhy, zda odpovídají předpokládané činnosti osob odborně způsobilých, zda nejsou některé okruhy zbytečné nebo zda naopak by nebylo vhodné některé okruhy přidat.

Část práce je také věnována problematice rozdělení odborné způsobilosti mezi osobu odborně způsobilou a technika požární ochrany. Dle mého názoru je toto rozdělení zcela zbytečné, navíc rozdělení zkouškových okruhů neodpovídá rozdělení kompetencí OZO a technika požární ochrany.

Odnímání osvědčení o odborné způsobilosti je možnou, nicméně v praxi zatím neprověřenou možností, jak osobám odborně způsobilým, které svou činnost nevykonávají dobře, znemožnit výkon činnosti.

Dále bylo ověřování odborné způsobilosti srovnáno s dalšími oblastmi – s oblastí bezpečnosti práce a postupem při získání autorizace. Toto srovnání mě vedlo k závěru, že při ověřování odborné způsobilosti v požární ochraně zcela chybí ověření praktické aplikace získaných teoretických znalostí.

Analýza jednotlivých částí práce vedla k definici konkrétních problematických oblastí zákona o požární ochraně – např. při provádění zkoušek, rozdělení kompetencí technika požární ochrany a osoby odborně způsobilé, odnímání osvědčení znalcům.

V poslední části jsem navrhla, jakým způsobem je možné vyřešit výše zmíněné problémy. Všechna tato řešení samozřejmě by si vyžádala změnu zákona o požární ochraně a vyhlášky o požární prevenci.

Seznam literatury

Právní předpisy:

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Zákon č. 203/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 186/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon).

Zákon č. 309/2007 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláškou č. 37 ze dne 30. května 1986, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně.

Vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu.

Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění vyhlášky č. 20/2012 Sb.

Vyhláška č. 21/1996 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně.

Nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti.

Interní předpisy HZS ČR:

Pokyn generálního ředitele č. 37 z 11. září 2012 k ověřování odborné způsobilosti fyzických osob, vydávání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti.

Monografie:

ZSAZSO, Zoltán. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2010.

Periodika:

FOLDYNA, Vladimír. Čtyřicet let odborné školy požární ochrany ve Frýdku Místku. *112*. 2007, roč. 2007, č. 11.

Internetové zdroje:

Oficiální server českého soudnictví, <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>.

Hasičský záchranný sbor České republiky, www.hzscr.cz.

Gradua-CEGOS, <http://www.cegos.cz/>.

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., <http://www.vubp.cz/>.

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, <http://www.ckait.cz/>.

Seznam použitých zkratk

autorizovaný inženýr – autorizované inženýr a technik

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

MV-GŘ HZS ČR – Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

nařízení vlády č. 592/2006 Sb. – nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

osoba odborně způsobilá – osoba odborně způsobilá v požární ochraně dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

OZO – odborně způsobilá osoba podle § 11 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (tam, kde je nutné pro porozumění odlišit osobu odborně způsobilou od technika požární ochrany)

pokyn GŘ č. 37/2012 – Pokyn generálního ředitele č. 37 z 11. září 2012 k ověřování odborné způsobilosti fyzických osob, vydávání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti

právnícké osoby – právnícké, podnikající fyzické osoby, ministerstva a další státní úřady a obce

vyhláška č. 137/1998 Sb. – vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu

vyhláška č. 21/1996 Sb. – vyhláška č. 21/1996 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně

vyhláška č. 268/2009 Sb. – vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby

vyhláška č. 37/1986 Sb. – vyhláška č. 37/1986, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně

vyhláška o požární prevenci – vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru

vyhláška o znalcích – vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 133/1985 Sb. – zákon České národní rady č. 133/1985, o požární ochraně

zákon č. 203/1994 Sb. – zákon č. 203/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

zákon č. 360/1992 Sb. – zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů

zákon o HZS ČR – zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon o požární ochraně – zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších
předpisů

zákon o znalcích – zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších
předpisů

živnostenský zákon – zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších
předpisů